

Dokumentumkezelési ismeretek oktatása, tapasztalatok az AVKF-n

KENDERESSY Tibor

Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác

kenderessy.tibor@avkf.hu

DOI: 10.18427/iri-2019-0037

A tárgyak tartalma

Az Informatika 1. tárgy keretein belül fájlkezelési alapismeretekkel, szövegszerkesztéssel, prezentáció-készítéssel, illetve táblázatkezeléssel ismertettjük meg a hallgatókat. A dokumentumkezelés során az alap szerkesztési eljárásokon kívül a különböző hivatkozások (lábjegyzet, képaláírás, tartalomjegyzék, irodalomjegyzék) használata, illetve a nagyméretű dokumentumok egyszerűbb és egységes formázása érdekében a stílusok kezelése is szóba kerül. A kurzus végén nappali tagozaton zárthelyi dolgozattal, levelező tagozaton beadandó feladat elkészítésével adnak számot a hallgatók a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazásáról, mind a három irodai programot illetően.

Az Informatika 2. tárgy tematikája két fő részből áll, az egyik a könyvtárhasználati ismeretek, melyet az előző tanévig Endrész Katalin könyvtárigazgató kolléganőm tartott, ő most méltán megérdemelt nyugdíjasként pihen. Másik fő része pedig az interaktív tábla alapszintű kezeléséről, a SMART táblához tartozó SMART NoteBook programmal való ismerkedésről szól. A kurzus teljesítéséhez három feladat tartozik: egy bibliográfia elkészítését kérte nyomtatott formában a könyvtáros kolléganő (az első tanévben én ezt elektronikusan, word dokumentumként kértem a hallgatóktól). Egy interaktív táblás feladatot kellett elkészíteniük a NoteBook szoftverrel (nappali tagozaton zárthelyi dolgozat, levelező tagozaton beadandó feladat keretein belül, a hallgatók kaptak segítséget a program 30 napos próbaverziójának telepítéséhez). Valamint kértem tőlük egy rövid fogalmazást, melynek formázása volt a fő értékelési szempont (az egyéni fogalmazás az önálló feladatmegoldást segítette, a formázáshoz a Főiskola Tanulmányi és vizsgaszabályzatának Szakdolgozat formai követelményei mellékletét kapták kritériumnak, jobb jegyet kapott, aki a stílusokat is tudta alkalmazni).

A tantárgyak teljesítésének módjai

A Főiskola Tanulmányi és vizsgaszabályzata alapján a tárgyak teljesítése a felvételük után két módon történhet: egyrészt a tantárgy leírásában az ismeretellenőrzésnél szereplő feltételek teljesítésével (jellemzően: zárthelyi dolgozatok megírása, beadandó feladatok határidőre történő elkészítése). Vagy az úgynevezett Kredit-elismerési eljárás keretein belül (ennek az én olvasatomban alapvető feltétele, hogy olyan korábbi tanulmány alapján kérje ezt a hallgató, melyért akkor kreditet kapott, a Szabályzat alapján legalább 75%-ban lefedje az elismertetni kívánt tárgy tartalmát a mellékelt tematika alapján, a Főiskola gyakorlata szerint ez a korábbi tanulmány 8 éven belül fogadható el).

TVSZ:

- „Egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A hallgatók kérelmére el lehet ismerni azokat a kurzusokat, amelyekből kötelezettségét másik felsőoktatási intézményben, illetve másik iskolarendszerű felsőfokú szakképzésben, alapképzésben, szakirányú továbbképzésben teljesítette, amennyiben az elismerés feltételei teljesülnek.”
- „A teljesített tárgy csak akkor ismerhető el, ha az adott szakon előírt és vele egyenértékűnek tekintett tantárgy között az összevetett tudás legalább 75%-ban megegyezik és az erre irányuló kérelmet a Kredit-átviteli Bizottság elfogadta.”

Az oktatói gyakorlat (a korábban a Főiskolán oktatókkal folytatott konzultációk alapján) egy harmadik lehetőséget is biztosít olyan tanulmányok elfogadására, melyekért kreditet ugyan nem kapott a hallgató, de a végzést igazoló dokumentum alapján a tudása megvan a tárgy teljesítésére. Itt az ECDL (Európai Számítógép-kezelői Jogosítvány) és a közép (a Főiskolára jellemzően nem érkeznek emelt szintű érettségivel rendelkezők) szintű érettségi bizonyítványra gondolok. ECDL esetében szükséges azon modulok teljesítése, melyek a tárgy tematikájában megjelennek. Amennyiben a hallgató rendelkezik valamelyik bizonyítvánnyal, akkor megajánlott jeggyel zárja az Informatika 1. tárgy kurzusát. A jegy érettségi bizonyítvány esetében az abban is szereplő jegy, míg ECDL esetén jeles (jellemzően a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság a jelesre érettségiző tanulóknak megadja a 7 modulós ECDL bizonyítványt a regisztrációs díj kifizetése ellenében).

A vizsgált adatok

Az adatok elemzéséhez, illetve egyáltalán a szükséges információkhoz való hozzáféréshez nem maradt sok idő, a jelentkezés előtt pár nappal értesültem a konferenciáról, így a vizsgálat a tavalyi, 2017/18-as tanév általam tanított kurzusaira szorítkozik. Sajnos a Főiskola hallgatói létszáma önmagában elég alacsony, így ez a tanulmány mindössze önreflexióként

tud szolgálni, segítséget adva a kollégáknak is, akik a tárgyak oktatásában óraadóként részt vesznek.

Létszám-adatok az alapképzési szakokon

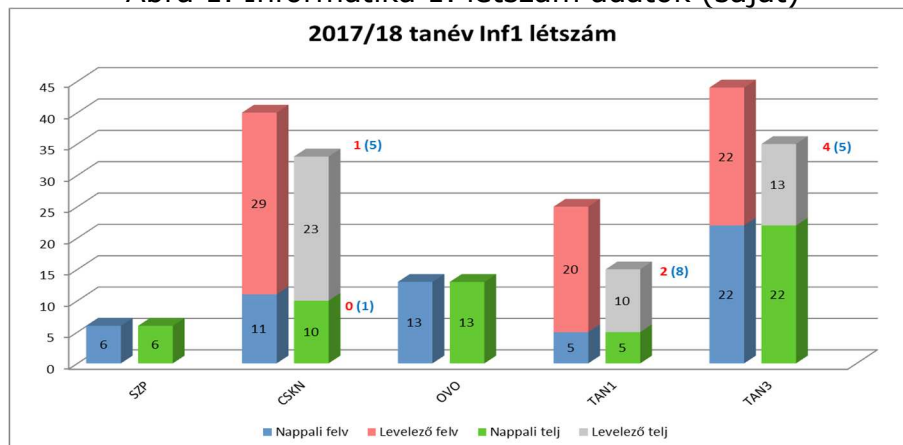
A tavalyi tanév második félévének órafelosztás tervezésénél szembesültem azzal, hogy a Kreditátvételi Bizottság által támogatott kérelmek hallgatóinak a tárgy teljesítését úgy vezeti fel a Tanulmányi Osztály a Neptun rendszerbe, hogy ezek után a hallgató nem jelenik meg az oktató számára a Kurzus hallgatói felületén. Ugyanakkor ezen kérelmek iktatása elektronikusan nem történt meg, irattározása pedig a visszakereshetőséget nem könnyíti meg. Így a tárgyat felvevő hallgatói létszámban ők már nem jelennek meg. Ezen okok miatt a Tanulmányi Osztály munkatársai sem tudtak erre vonatkozó információt adni nekem. Ezen a gyakorlaton a felmerült problémák miatt változtattak, és bár kicsit kellett várni az adatokra, de sikerült egy elég részletes adathalmazhoz hozzájutni.

Ebben a tanévben már vezeték egy listát arról, hogy mely hallgatók adtak be kérelmet, azokat az illetékes oktató támogatta-e. Ez azért fontos, mert a második félév hallgatói létszáma eltérhet az első félév végi adatoktól, igaz, az általam készített listán az oktató támogatása nem jelenti azt, hogy a KÁB támogatását is megkapta a hallgató. 2018 novemberének közepén közreműködtem a következő félév órafelosztásának tervezésében, melyhez ezeket az információkat is figyelembe vettem. Azon hallgatók, akik csak az Informatika 1. kurzusra kapták meg a KÁB támogatását, az Informatika 2. tárgy kurzusára be fognak járni, így a csoportlétszámoknál, csoportbontásoknál lehet változás az előző félévhez képest.

A következő diákon a két tárgy létszámadataiból készült diagramok jelennek meg, melyekről mondanék pár szót. A tárgyakhoz tartozó kurzusok, azaz csoportok adatait összesítettem, a vizsgálat szempontjából ezek kevésbé lényeges információk.

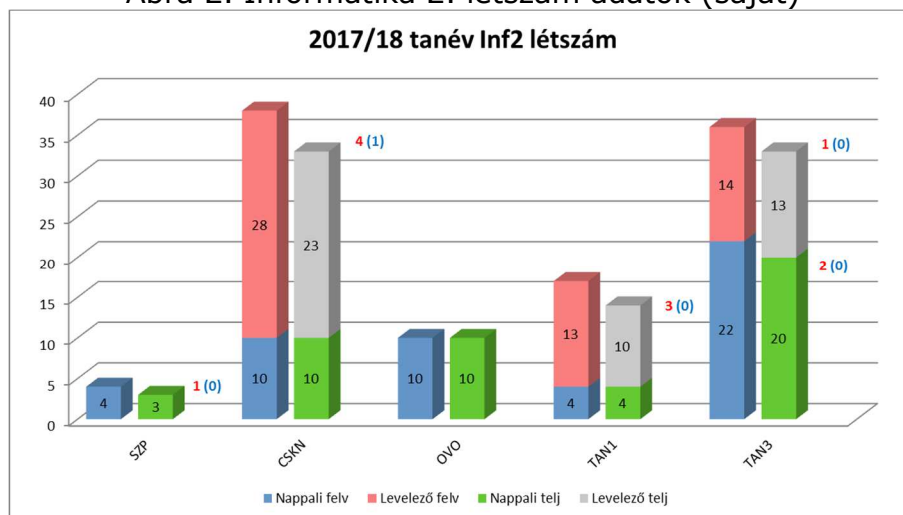
Első ábrán a nappali (alsó rész) és levelező (felső rész, ahol ez hiányzik, ott nem tanítottam, a típushibákra vonatkozó információk a tanított csoportokban áll rendelkezésemre) tagozatos hallgatói létszámok jelennek meg, az első oszlopban a tárgyat felvevők száma, a másodikban pedig a tárgyat teljesítőké. Abban az esetben nem kapott aláírást, és ezzel nem teljesítette a hallgató a tárgyat, ha nappali tagozatosként nem írta meg a zárthelyi dolgozatokat vagy levelezőként a megadott határidőig nem adta be a kért feladatot (minden hallgatóval megosztottam a gmail-es email-címemhez tartozó drive-on egy-egy mappát, mindenki a saját Neptun kódjaként elnevezett mappához kapott hozzáférést).

Ábra 1. Informatika 1. létszám adatok (saját)

Bár a diagram azt mutatja, hogy elég magas (főleg levelező tagozaton) a lemorzsolódás, ez nem feltétlenül igaz, a diagramon megjelenő piros számok azt jelzik, hogy hányan nem kaptak jegyet a tárgyból. A különbség abból adódik, hogy a kurzusok vizsgalapjait még a félév elején nyomtattam, a vizsgaidőszak elején (mikor az aláírásokat és jegyeket vittem fel) pedig voltak olyan nevek a listán, akik a Neptunban már nem szerepeltek (az ő számuk szerepel a zárójelben kékkel). Róluk, arról, hogy miért kerültek le a listáról, nem sikerült információt szerezni, így azzal a feltevéssel élek, hogy ők adták be kredit-elismertetési kérelmet és kapták meg a KÁB támogatását. A második ábra ugyanezekkel a jelölésekkel a második féléves tárgy adatait mutatja.

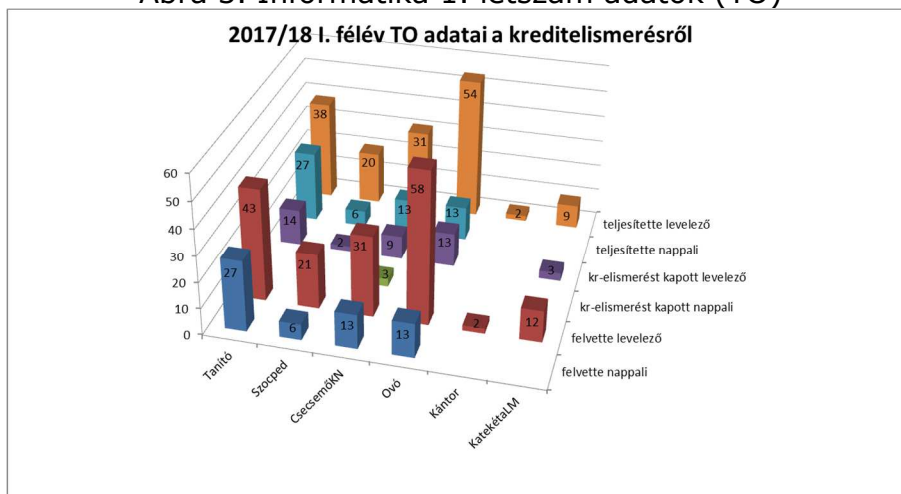
Ábra 2. Informatika 2. létszám adatok (saját)

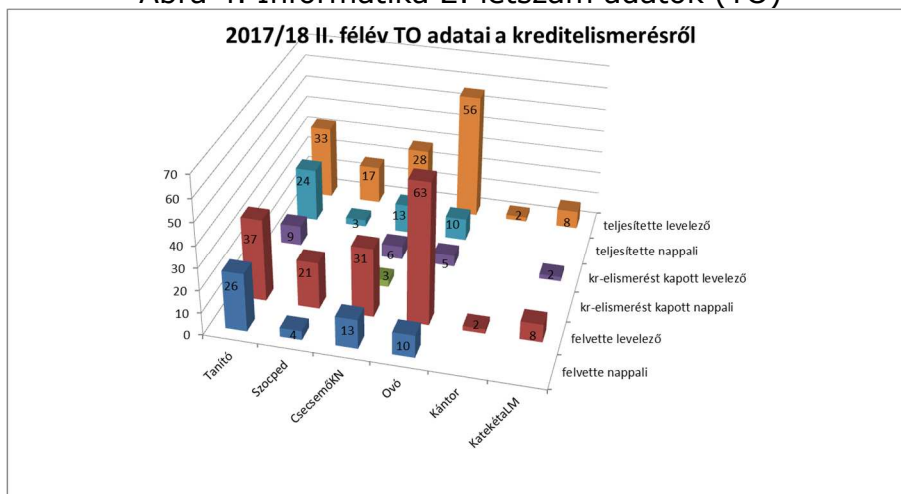
A következő két diagramon a Tanulmányi Osztálytól kapott létszámadatokat mutatom meg a két félévre vonatkozóan. Ezen a kreditelismertetéssel teljesítők létszáma is látható. Összevetve a két adathalmazt jellemző a Főiskola hallgatóira, hogy levelező tagozaton magasabb azok aránya, akik korábbi tanulmányaikat elfogadtatva végzik el az alapképzési szakjainkat, a magasabb hallgatói létszámból adódóan is a tárgyat nem teljesítők száma is a levelezősöknél jellemzőbb. Ez egyébként összefüggésben lehet

azzal is, hogy a nappali tagozatosok jobban tudnak a tanulóira koncentrálni, hisz általában nem dolgoznak mellette. A két adathalmaz közötti átfedésekre (az én listámból kikerült a félév folyamán, illetve kapott-e kreditelismertetés miatt jegyet) nem sikerült információt szerezni. A továbbiakban ezért is a saját csoportjaim adatait vizsgálom.

Ábra 3. Informatika 1. létszám adatok (TO)

Ábra 4. Informatika 2. létszám adatok (TO)

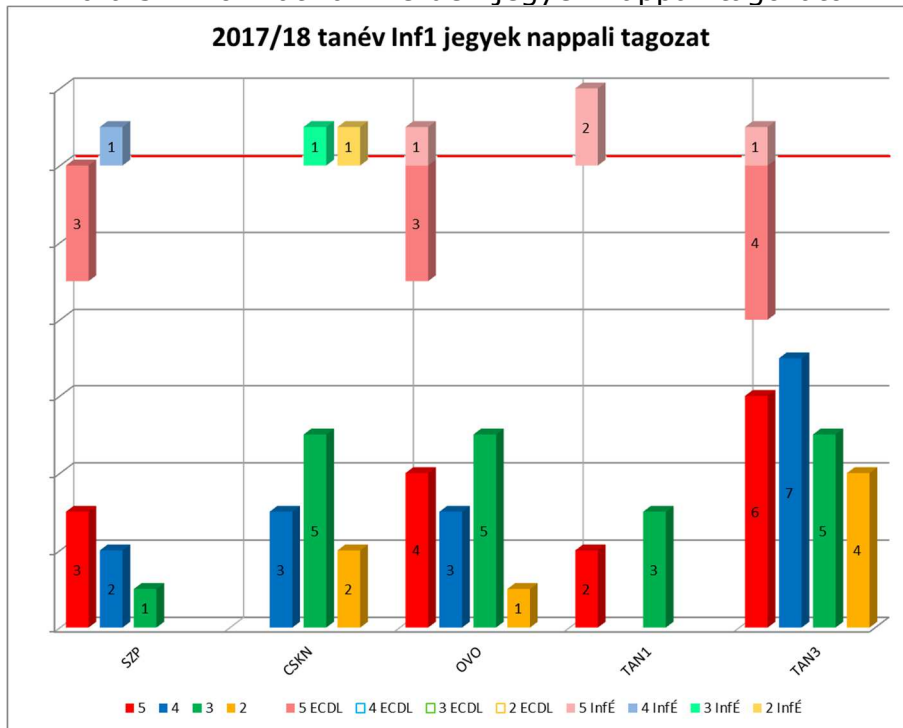

A két tárgy félév végi érdemjegyei szakokra bontva

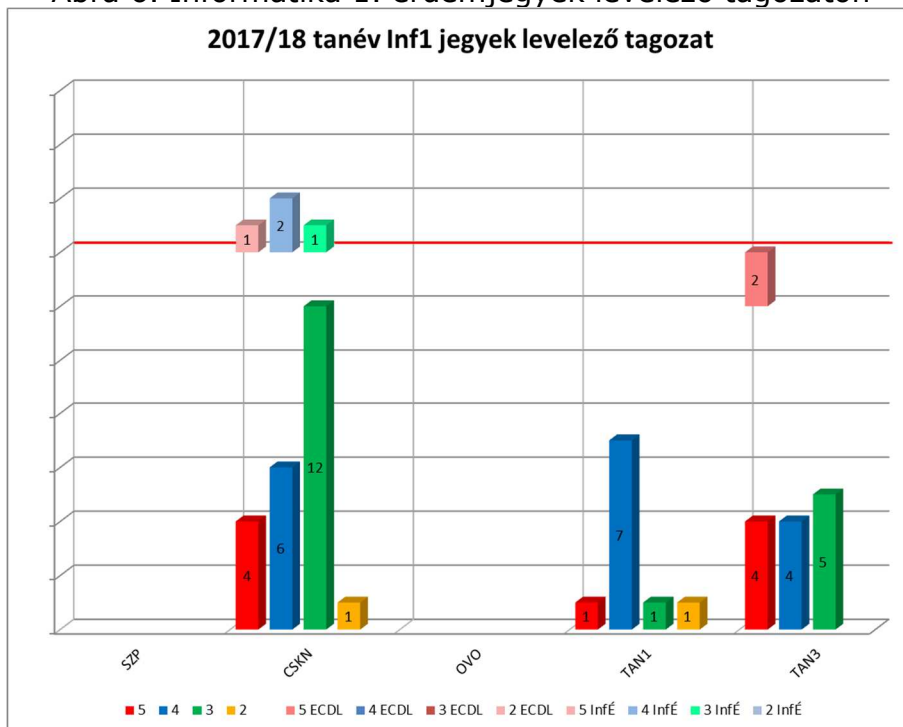
Az adatok elemzéséhez az Informatika 1. tárgy ECDL bizonyítvány vagy informatika érettségi alapján megajánlott jegyek és ennek feltételeinek kidolgozása miatt kezdtem. A következő két ábra a jegyek megoszlását mutatja. A legelső oszlopban a megszerzett érdemjegyek (balról a jelestől), míg a diagram felső részén a piros vonal alatt az ECDL bizonyítvánnyal, illetve felette az Informatika érettséggel rendelkezők száma. A nappali tagozatosoknál több ilyen fordul elő mindkét típust tekintve, és ahogy látható, a kevésbé szép érettségi eredményt is kéri a hallgatók. Levelező tagozaton a kevesebb megajánlott jegy az életkorral is összefüggésben

áll, közülük sokan az idősebb korosztályból kerülnek ki, csak néhány olyan hallgató van, aki a középiskola befejezése után a nappali tagozatos felvételi ponthatárt nem érte el, de vállalta a levelező tagozattal járó feltételeket.

Ábra 5. Informatika 1. érdemjegyek nappali tagozaton

Ábra 6. Informatika 1. érdemjegyek levelező tagozaton

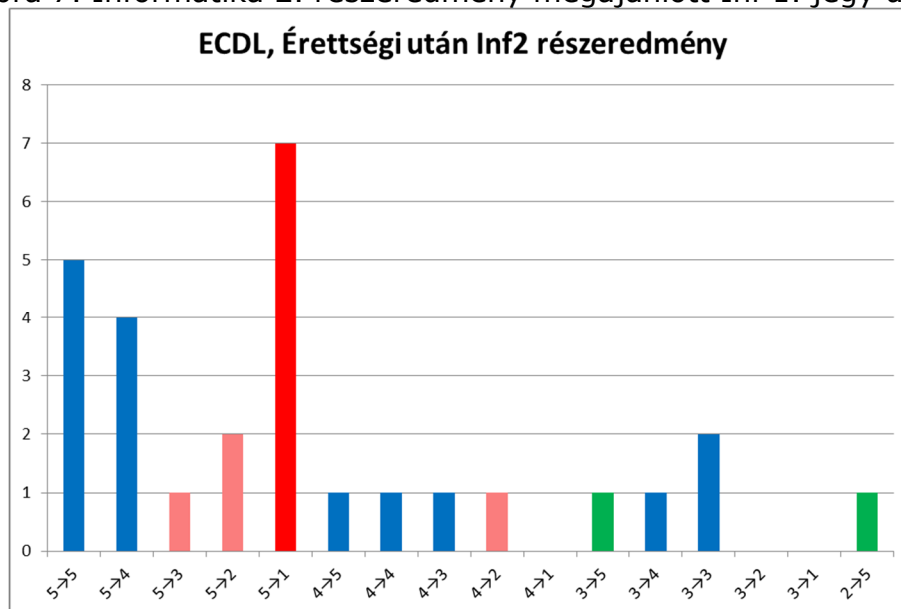

A második féléves jegyekkel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy az itt szereplő jegyek a három részfeladatra kapott jegy átlagaként születtek. Ezért érdemes ezen jegyek szövegszerkesztési részfeladatára kapott részét külön is górcső alá venni, hogy az előző féléves jegyszerzés módja befolyásolja-e ezen jegy minőségét.

Dokumentumkezelési részeredmények összehasonlítása

Kigyűjtöttem azon hallgatókat, akik az első félévben megajánlott jegyet kaptak, és megnéztem, hogy az Informatika 2 részfeladatára milyen részeredményt értek el. Elég nagy számban (14-en, 50%) vannak azok, akik a második félévben is jól szerkesztik a kért dokumentumot (a jegyük 4 vagy 5), gyengébb eredményt (négy 3 (14%), három 2 (11%) és hét 1 (25%)) az általam tanított hallgatók közül tizennégyen kaptak. Két elégtelent azért adtam, mert pdf formátumban kaptam meg a munkájukat, így a szerkesztési módszerek kevésbé vizsgálhatóak voltak (a dokumentumok konvertálására nem voltam hajlandó). A másik 5 elégtelenként jelzett hallgató nem adta be a feladatot (2 (7%)), vagy nem vette fel a tárgyat (3 (11%)). Egyébként a jegyet az alapvető szerkesztési hibák rontották főleg (szóközzel való igazítás, üres bekezdések használata). A diagramon rózsaszínnel jelöltem azokat (négy hallgató (14%)), akik igazán rontottak az előző féléves eredményüket tekintve, azaz a jegyük legalább 2 jeggyel tér el, zölddel pedig a javítókat (két hallgató (7%)), szintén két jegy differenciánál.

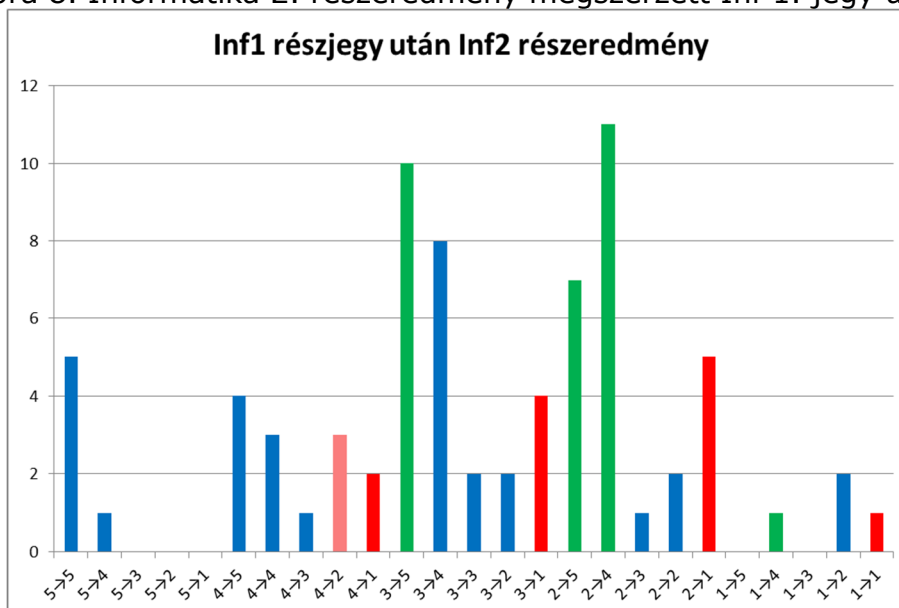
Ábra 7. Informatika 2. részeredmény megajánlott Inf 1. jegy után

Az első féléves jegyszerzés alapján a másik csoportba tartozó hallgatóknál szintén a szakokat és a tagozatot figyelmen kívül hagyva, összegezve az adataikat. Itt 50 (66%) olyan hallgató van, akik továbbra is jól szerkesztenek, 26-an értek el gyengébb eredményt (négy 3 (5%), kilenc

2 (12%), tizenhárom 1 (17%)). Az elégtelenek itt azt jelenti, hogy nem adták be a feladatot (17%). A két jegyet rontók száma 3 (4%), míg a javítóké 29 (38%).

Ábra 8. Informatika 2. részeredmény megszerzett Inf 1. jegy után

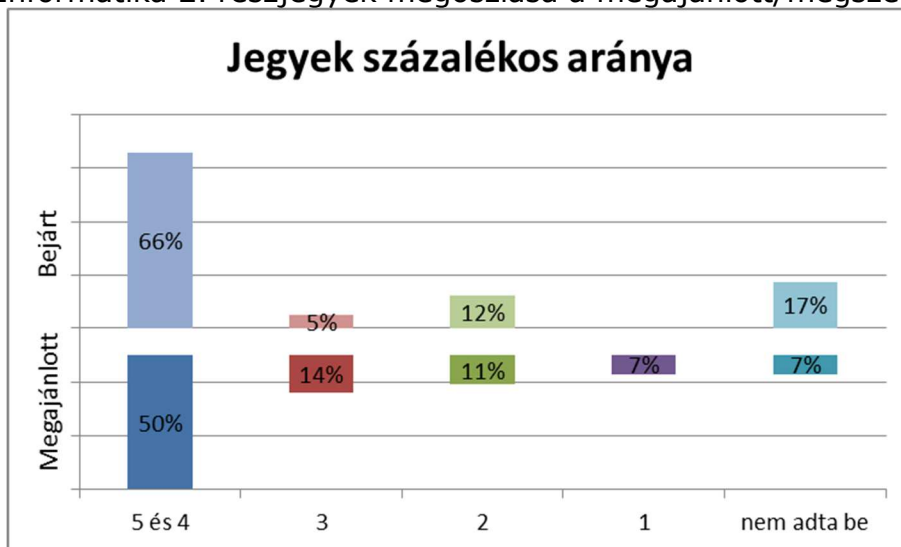
A szakokra bontott eredményeket nézve a 14 jó eredményű hallgató közül nappali tagozaton 4 harmad éves tanító szakon, 2 a tanító szak első évfolyamán és szintén 4 az óvodapedagógus szak első évfolyamán tartottak a tanulmányaikban, valamint 1 első éves csecsemő- és kisgyermeknevelő szakos volt. A levelező tagozatos hallgatók közül 2 első évfolyamos csecsemős és 1 harmad éves tanítós található.

A másik csoportot nézve jó eredményt kapott 6 első éves csecsemős, 5 első éves óvodapedagógus, 1 szociálpedagógia szakos, 2 első éves tanítós és 13 harmad éves tanítós a nappali tagozaton. 12 első éves csecsemős, 6 első éves tanítós, 5 harmad éves tanítós a levelező tagozaton. Összességében a tanító szakosokra (52%) jellemzőbb, hogy az eredményük jónak mondható, bár ha csak az első évfolyamot vesszük figyelembe, akkor a csecsemő- és kisgyermeknevelő szakosok (33%) veszik át a vezetést.

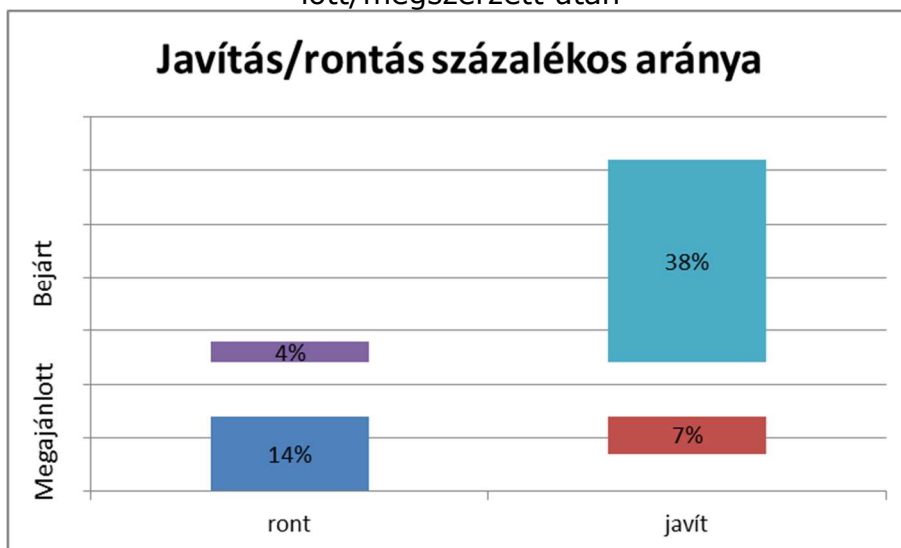
Következtetések

Utolsó ábráimmal a vizsgálat fő kérdését szeretném megválaszolni, azaz: kevesebb szövegszerkesztési hibát követnek-e el azon hallgatók, akik az Informatika 1 kurzuson részt vesznek, mint azok, akik az előképzettségüknek köszönhetően megajánlott jeggyel teljesítik azt? Az ábrákon az Informatika 2 tárgy részeredményeinek százalékos adatait, illetve a legalább 2 jegy változásának százalékos arányait jelenítettem meg.

Ábra 9. Informatika 2. részjegyek megoszlása a megajánlott/megszerzett után

Ábra 10. Informatika 2. részeredmény javítás/rontás aránya a megajánlott/megszerzett után

Ezek alapján azt vonom le következtetésként, hogy a megajánlott jegyet szerzők között arányaiban többen vannak, akik rontanak részeredményükön a második félévre, illetve az Informatika 1 kurzust végighallgatók jobb eredményt érnek el (magasabb az 5-ös és 4-es jegyet szerzők aránya). Vagyis a jövőben érdemes átgondolni, hogy az első féléves tárgy oktatói kedvezzenek-e a hallgatóknak a megajánlott jeggyel történő teljesítés felajánlásával, vagy (bár ezzel valószínűleg a népszerűségük csökken) a tárgy óráinak végighallgattatásával, a teljesítéshez szükséges feladatok elvégzésével frissítve az esetleg korábban megszerzett tudást, érjünk el jobb eredményeket a dokumentumok szerkesztése során.